

22.04.2022 -

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ

Ընդունված է 2022 թվականի մարտի 23-ին

i

ՄՆԴԻԿԻ ՄԱՍԻՆ

ԳԼՈՒԽ 1 ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 1. Օրենքի կարգավորման առարկան և նպատակը

Սույն օրենքը կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետությունում սնդիկի, սնդիկի միացությունների, սնդիկային թափոնների և սնդիկի հավելիչով արտադրանքի գործածության հետ կապված հարաբերությունները, որի նպատակը մարդու առողջության և շրջակա միջավայրի պահպանությունն է սնդիկի և սնդիկի միացությունների մարդածին արտանետումներից և արտազատումներից:

Հոդված 2. Օրենքի կարգավորման ոլորտը և սահմանափակումները

1. Սույն օրենքի գործողությունը տարածվում է սնդիկի, սնդիկի միացությունների, սնդիկային թափոնների և սնդիկի հավելիչով արտադրանքի գործածության վրա:

2. Սույն օրենքի գործողությունը չի տարածվում՝

1) լաբորատոր հետազոտություններում կամ որպես էտալոնային ստանդարտ օգտագործվող սնդիկի կամ սնդիկի միացությունների վրա.

2) սնդիկի կամ սնդիկի միացությունների բնական հետքային քանակների վրա, որոնք առկա են հանքաքարերում և այնպիսի արտադրանքներում, ինչպիսիք են ոչ սնդիկային մետաղները, հանքանյութերը, այդ թվում՝ ածուխը կամ այդ նյութերից առաջացող արտադրանքը և ոչ կանխամտածված հետքային քանակները քիմիական արտադրանքում:

Հոդված 3. Օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները

1. Սույն օրենքում օգտագործվում են հետևյալ հիմնական հասկացությունները.

1) **սնդիկ**՝ տարրական սնդիկ (Hg(0), քիմիական նյութերի վերաբերյալ վերլուծական տեսությունների մշակման ծառայության համապատասխան համարը 7439-97-6):

Սույն օրենքի իմաստով՝ «սնդիկ» հասկացությունը վերաբերում է նաև սնդիկի խառնուրդներին այլ նյութերի հետ, այդ թվում՝ սնդիկի համաձուլվածքներին, որոնցում սնդիկի կոնցենտրացիան առնվազն 95 կշռային տոկոս է.

2) **սնդիկի միացություններ**՝ ցանկացած նյութ՝ բաղկացած սնդիկի ատոմներից և այլ քիմիական տարրերի մեկ կամ ավելի ատոմներից, որոնք կարելի է բաժանել տարբեր բաղադրիչների միայն քիմիական ռեակցիաների միջոցով:

Սույն օրենքի իմաստով՝ սնդիկի միացություններն են սնդիկի (I) քլորիդը (կալումել), սնդիկի (II) օքսիդը, սնդիկի (II) սուլֆատը, սնդիկի (II) նիտրատը, կինաբարը և սնդիկի սուլֆիդը.

3) **սնդիկային թափոններ**՝ նյութեր կամ առարկաներ, որոնք՝
ա. բաղկացած են սնդիկից կամ սնդիկի միացություններից կամ
բ. պարունակում են սնդիկ կամ սնդիկի միացություններ կամ
գ. աղտոտված են սնդիկով կամ սնդիկի միացություններով:

Այս սահմանումը չի ներառում մակաբացման ու դատարկ ապարները և լցակույտերը, որոնք առաջանում են հանքարդյունահանման ընթացքում (բացառությամբ սնդիկի հիմնական արդյունահանման), եթե դրանք չեն պարունակում սնդիկ և սնդիկի միացություններ այն քանակությամբ, որը գերազանցում է սահմանված այն շեմային արժեքները, որոնք կրնդունի Կոնվենցիայի Կողմերի համաժողովը լրացուցիչ հավելվածով.

4) **սնդիկի հավելիչով արտադրանք**՝ արտադրանք կամ արտադրանքի բաղադրիչ, որը պարունակում է սնդիկ կամ սնդիկի միացություն, որն ավելացվել է կանխամտածված.

5) **սնդիկի հիմնական արդյունահանում**՝ երբ հիմնական արդյունահանվող նյութը սնդիկն է.

6) **սնդիկի գործածություն**՝ ցանկացած գործողություն կամ միջոցառում, որը կատարվում է սնդիկի արտադրության, օգտագործման, պահման, փաթեթավորման, փոխադրման, իրացման, շրջանառությունից դուրսբերման, վերամշակման ընթացքում.

7) **Կոնվենցիա**՝ «Սնդիկի վերաբերյալ» Մինամատայի կոնվենցիա.

8) **Կողմ**՝ պետություն կամ տնտեսական ինտեգրման տարածաշրջանային կազմակերպություն, որը համաձայնել է, որ Կոնվենցիան իր համար պարտադիր ուժ ունենա, և որի համար Կոնվենցիան ուժի մեջ է մտել.

9) **լիազոր մարմին**՝ «Կառավարության կառուցվածքի և գործունեության մասին» օրենքով Հայաստանի Հանրապետության տարածքում արտադրվող և օգտագործվող վտանգավոր քիմիական նյութերի և թափոնների էկոլոգիապես անվտանգ կառավարման պայմանների ապահովման ոլորտում Կառավարության քաղաքականությունը մշակող և իրականացնող պետական կառավարման համակարգի [մարմին](#):

ԳԼՈՒԽ 2

ՄՆԴԻԿԻ, ՄՆԴԻԿԻ ՄԻԱԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ, ՄՆԴԻԿԱՅԻՆ ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ԵՎ ՄՆԴԻԿԻ ՀԱՎԵԼԻՉՈՎ ԱՐՏԱԴՐԱՆՔԻ ԷԿՈԼՈԳԻԱՊԵՍ ԱՆՎՏԱՆԳ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԼԻԱԶՈՐ ՄԱՐՄՆԻ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հոդված 4. Կառավարության լիազորությունները սնդիկի, սնդիկի միացությունների, սնդիկային թափոնների և սնդիկի հավելիչով արտադրանքի էկոլոգիապես անվտանգ կառավարման պայմանների ապահովման ոլորտում

1. Սնդիկի, սնդիկի միացությունների, սնդիկային թափոնների և սնդիկի հավելիչով արտադրանքի էկոլոգիապես անվտանգ կառավարման պայմանների ապահովման ոլորտում Կառավարության լիազորություններն են՝

1) Հայաստանի Հանրապետությունից արտահանման և Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծման համար արգելված սնդիկի հավելիչով արտադրանքի ցանկի սահմանումը.

2) Հայաստանի Հանրապետությունից սնդիկի արտահանման կարգի սահմանումը.

3) Հայաստանի Հանրապետություն սնդիկի ներմուծման կարգի սահմանումը.

4) սնդիկով կամ սնդիկի միացություններով աղտոտված վայրերը հայտնաբերելու և դրանք գնահատելու ռազմավարության հաստատումը:

Հոդված 5. Լիազոր մարմնի լիազորությունները սնդիկի, սնդիկի միացությունների, սնդիկային թափոնների և սնդիկի հավելիչով արտադրանքի էկոլոգիապես անվտանգ կառավարման պայմանների ապահովման ոլորտում

1. Սնդիկի, սնդիկի միացությունների, սնդիկային թափոնների և սնդիկի հավելիչով արտադրանքի էկոլոգիապես անվտանգ կառավարման պայմանների ապահովման ոլորտում լիազոր մարմնի լիազորություններն են՝

1) Հայաստանի Հանրապետությունից սնդիկի արտահանման և Հայաստանի Հանրապետություն սնդիկի ներմուծման կարգերի մշակումը.

2) Հայաստանի Հանրապետություն սնդիկի ներմուծման միանգամյա լիցենզիաներ տրամադրելը և Հայաստանի Հանրապետությունից սնդիկի արտահանման համաձայնություններ տալը.

3) սնդիկով կամ սնդիկի միացություններով աղտոտված վայրերը հայտնաբերելու և դրանք գնահատելու ռազմավարության մշակումը:

Հոդված 6. Սնդիկային թափոնների վերաբերյալ օրենսդրությունը

1. Սնդիկային թափոնների նկատմամբ կիրառվում են «[Վտանգավոր թափոնների անդրսահմանային փոխադրման և դրանց հեռացման նկատմամբ հսկողություն սահմանելու մասին](#)» Բազելի և «Սնդիկի վերաբերյալ» Մինամատայի կոնվենցիաների, ինչպես նաև «[Թափոնների մասին](#)» [օրենքի](#) համապատասխան կարգավորումները:

2. Սնդիկային թափոնները կառավարվում են՝ հաշվի առնելով «[Վտանգավոր թափոնների անդրսահմանային փոխադրման և դրանց հեռացման նկատմամբ հսկողություն սահմանելու մասին](#)» Բազելի կոնվենցիայի դեկավար սկզբունքները և թափոնների գործածության ոլորտը կարգավորող Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության պահանջները:

ԳԼՈՒԽ 3

ՄՆԴԻԿԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՆԵՐՄՈՒԾՈՒՄԸ, ԱՐՏԱՀԱՆՈՒՄԸ ԵՎ ՄՆԴԻԿԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹՅԱՆ ՄԵՉ ՆԵՐԳՐԱՎՎԱԾ ԱՆՀԱՏ ԶԵՌՆԱՐԿԱՏԵՐԵՐԻ ԵՎ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հոդված 7. Սնդիկի ուսումնասիրության և արդյունահանման հետ կապված հարաբերությունների կարգավորումը

1. Հայաստանի Հանրապետությունում սնդիկի՝ որպես օգտակար հանածոյի (բացառությամբ այն դեպքերի, երբ սնդիկը հիմնական արդյունահանվող օգտակար հանածո չէ) ուսումնասիրության և արդյունահանման հետ կապված հարաբերությունները կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության ընդերքի մասին օրենսգրքով:

Հոդված 8. Հայաստանի հանրապետությունից սնդիկի արտահանումը

1. Հայաստանի Հանրապետությունից սնդիկի արտահանումն արգելվում է, բացառությամբ՝

1) Կողմ հանդիսացող երկիր արտահանման դեպքերի, եթե ներմուծող Կողմը լիազոր մարմնին տրամադրել է գրավոր համաձայնություն առ այն, որ սնդիկն օգտագործելու է Կոնվենցիայով ներմուծող Կողմին թույլատրված եղանակով կամ էկոլոգիապես անվտանգ ժամանակավոր պահպանման նպատակով.

2) Կողմ չհանդիսացող երկիր արտահանման դեպքերի, եթե ներմուծող երկիրը տրամադրել է գրավոր համաձայնություն, ինչպես նաև հավաստագիր առ այն, որ ձեռնարկվել են միջոցներ մարդու առողջության և շրջակա միջավայրի պահպանության ապահովման համար, և այդ սնդիկն օգտագործվելու է միայն այն եղանակով, որը Կոնվենցիայով թույլատրված է

Կողմ հանդիսացող երկրներին կամ ներմուծվելու է էկոլոգիապես անվտանգ ժամանակավոր պահպանման նպատակով:

Հոդված 9. Հայաստանի հանրապետություն սնդիկի ներմուծումը

1. Սնդիկի ներմուծումը Հայաստանի Հանրապետություն թույլատրվում է միայն լիազոր մարմնի տրամադրած միանգամյա լիցենզիայի առկայության դեպքում:

2. Սնդիկի ներմուծում Հայաստանի Հանրապետություն չի թույլատրվում Կոնվենցիայի Կողմ չհանդիսացող երկրից, եթե ոչ անդամ Կողմը լիազոր մարմին չի ներկայացնում հավաստում առ այն, որ սնդիկը Կոնվենցիայով անթույլատրելի ճանաչված աղբյուրներից՝ սնդիկի հիմնական արդյունահանումից կամ քլոր-ալկալիական արտադրության կայանքների ապամոնտաժումից առաջացած սնդիկ չէ:

Հոդված 10. Սնդիկի հավելիչով արտադրանքի արտադրության արգելքը

1. Հայաստանի Հանրապետությունում արգելվում է սույն մասով նախատեսված՝ սնդիկի հավելիչով հետևյալ արտադրանքի արտադրությունը.

1) մարտկոցներ, բացառությամբ արծաթացինկային կոճակային մարտկոցների, որոնցում սնդիկի պարունակությունը երկու տոկոսից պակաս է, և օդացինկային կոճակային մարտկոցների, որոնցում սնդիկի պարունակությունը երկու տոկոսից պակաս է.

2) անջատիչներ և ռելեներ, բացառությամբ բարձր ճշտության կոնդենսատորային կամրջակների և կորստի չափման կամրջակների և բարձր ռադիոհաճախականության անջատիչների և հսկիչ սարքերի ու կարգավորիչների ռելեների, որոնցում սնդիկի առավելագույն պարունակությունը 20 մգ է՝ մեկ կամրջակի, անջատիչի կամ ռելեի հաշվով.

3) փոքր չափի լյումինեսցենտային լամպեր՝ ընդհանուր լուսավորության համար՝ 30 Վատտ կամ պակաս հզորությամբ, որոնցում սնդիկի պարունակությունը գերազանցում է 5 մգ-ը՝ լամպի մեկ այրիչի հաշվով.

4) խողովակաձև լյումինեսցենտային լամպեր՝ ընդհանուր լուսավորության համար՝

ա. մինչև 60 Վատտ հզորությամբ եռագույն լյումինոֆորով և լամպում 5 մգ-ից բարձր սնդիկի պարունակությամբ,

բ. հալոֆոսֆատային լյումինոֆորով՝ 40 Վատտ կամ պակաս հզորությամբ և լամպում 10 մգ-ից ավելի սնդիկի պարունակությամբ.

5) բարձր ճնշման սնդիկային լամպեր՝ ընդհանուր լուսավորության համար.

6) սառը կատոդային լյումինեսցենտային լամպեր և արտաքին էլեկտրոդով լյումինեսցենտային լամպեր՝ էլեկտրոնային դիսփոլայների համար՝

ա. կարճ (մինչև 500 միլիմետր ներառյալ), որոնցում սնդիկի պարունակությունը գերազանցում է 3,5 մգ-ը՝ մեկ լամպի հաշվով,

բ. միջին (500 միլիմետրից ավելի մինչև 1500 միլիմետր ներառյալ), որոնցում սնդիկի պարունակությունը գերազանցում է 5 մգ-ը՝ մեկ լամպի հաշվով,

գ. երկար (1500 միլիմետրից ավելի), որոնցում սնդիկի պարունակությունը գերազանցում է 13 մգ-ը՝ մեկ լամպի հաշվով.

7) կոսմետիկ միջոցներ, որոնցում սնդիկի պարունակությունը 1 մաս/միլիոնից ավելի է, այդ թվում՝ մաշկը գունաբացող օճառներ և քսուքներ, բացառությամբ այքի շրջանի այն կոսմետիկ միջոցների, որտեղ սնդիկն օգտագործվում է որպես կոնսերվանտ, և որի համար առկա չեն արդյունավետ և անվտանգ կոնսերվանտ-փոխարինիչներ.

8) պեստիցիդներ, բիոցիդներ և տեղային հակասեպտիկներ.

9) ոչ էլեկտրոնային հետևյալ չափիչ սարքավորումները՝

բարոմետրեր,

հիգրոմետրեր,

մանոմետրեր,

ջերմաչափեր,

սֆիգմոմանոմետրեր:

2. Արգելվում է հավաքովի արտադրանքում սնդիկի հավելիչով այնպիսի բաղադրիչների ներառումը, որոնց արտադրությունն արգելված է սույն հոդվածով:

3. Սույն հոդվածը չի տարածվում՝

1) քաղաքացիական պաշտպանության և ռազմական օգտագործման համար անհրաժեշտ արտադրանքի վրա.

2) հետազոտությունների, սարքերի չափաբերման համար որպես չափանմուշ օգտագործվող արտադրանքի վրա.

3) փոխարինման համար սնդիկ չպարունակող ընդունելի այլընտրանքների բացակայության դեպքում՝ անջատիչների և ռելեների, էլեկտրոնային դիսիլեյների համար սառը կատողային լյումինեսցենտային լամպերի և արտաքին էլեկտրոդով լյումինեսցենտային լամպերի, չափիչ սարքավորումների վրա.

4) թիոմերսալը որպես կոնսերվանտ պարունակող պատվաստանյութերի վրա:

Սնդիկի գործածության մեջ ներգրավված անհատ Հոդված 11. ձեռնարկատերերի և իրավաբանական անձանց իրավունքները և պարտականությունները

1. Սնդիկի գործածության մեջ ներգրավված անհատ ձեռնարկատերերը և իրավաբանական անձինք իրավունք ունեն, սույն օրենքին և Կառավարության սահմանած կարգին համապատասխան, Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծելու և Հայաստանի Հանրապետությունից արտահանելու սնդիկ:

2. Սնդիկի գործածության մեջ ներգրավված անհատ ձեռնարկատերերը և իրավաբանական անձինք պարտավոր են Հայաստանի Հանրապետություն սնդիկ ներմուծելիս և Հայաստանի Հանրապետությունից սնդիկ արտահանելիս պահպանել սույն օրենքով սահմանված սահմանափակումները և

ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված պահանջները:

ԳԼՈՒԽ 4
ԵԶՐԱՓՈՒԿ ՄԱՍ ԵՎ ԱՆՑՈՒՄԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 12. Եզրափակիչ մաս և անցումային դրույթներ

1. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:
2. Սույն օրենքի [4-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով](#) սահմանված ցանկը հաստատվում է սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ վեց ամսվա ընթացքում:
3. Սույն օրենքի [4-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով](#) սահմանված կարգն ընդունվում է սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ վեց ամսվա ընթացքում:

Հայաստանի Հանրապետության
Նախագահ **Վ. Խաչատրյան**

2022 թ. ապրիլի 12
Երևան
ՀՕ-84-Ն

Պաշտոնական հրապարակման օրը՝ 12 ապրիլի 2022 թվական: